

ธรรมะคือสัจจธรรมสากล

Dhamma as the True Universality

เนื่องในโอกาสบำเพ็ญกุศล ๓๐ วัน เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๒

อุทิศถวาย พระราชสังวรญาณ (พุทธ ฐานิโย) วัดป่าสาลวัน จ.นครราชสีมา

หลวงพ่อบุช ฐานิโย

☐ พุทธวาจา

“ธรรมะเป็นของกลาง ธรรมะคือกายกับใจ เรามาศึกษาเล่าเรียน ปฏิบัติ เพื่อหาเครื่องมือ
ปรับปรุงกายใจของเรา ให้มีสมรรถภาพดียิ่งขึ้น อันนี้คือจุดประสงค์ของการปฏิบัติธรรม”

ต่อไปนี่ให้ตั้งใจฟังธรรม เราจำเป็นอย่างไรรึจะต้องตั้งใจฟังธรรม “การฟังธรรม” ก็คือ
การฟังเรื่องของตัวเอง เราฟังเรื่องของตัวเองทำไม เราฟังเรื่องของตัวเองเพื่อให้เรารู้จักตัวเอง คือ ว่า
ให้รู้จักว่า เราเป็นคนดี เป็นคนกลางๆ หรือเป็นคนเลว ซึ่งการเป็นไปของชีวิตมนุษย์และสัตว์
ทั้งหลาย โดยกฎธรรมชาติก็มี “เกิด-แก่-เจ็บ-ตาย” เกิดมาที่ไรก็มีแต่ “แก่-เจ็บ-ตาย ๆ” ไม่มีอะไร
เป็นสาระแก่นสาร ต้นไม้เมื่อมันตายไป ชิ้นส่วนของมันก็ได้เอามาทำประโยชน์ ทำฟืน ทำถ่านต้ม
หุง แต่มนุษย์เรานี้เกิดมาแล้วก็ “แก่-ตาย ๆ” ไม่เห็นมีประโยชน์อะไรสำหรับเนื้อหนังของมนุษย์ มี
แต่หายจมไปในแผ่นดิน

ดังนั้น ในเมื่อเราเกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว เราต้องฟังธรรม เราเริ่มฟังธรรมมาตั้งแต่ผู้ปกครอง
ส่งเราเข้าไปรับการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลมานั้น เราเริ่มฟังธรรม เริ่มเรียนธรรม และเมื่อเราได้รับ
การศึกษามาโดยลำดับ เราก็ได้สัมผัสและได้เรียนรู้ธรรมะสูงขึ้นไปเป็นลำดับขั้นตอน ในประเทศ
ไทย เรามีการศึกษาธรรมะตั้งแต่ระดับอนุบาลจนกระทั่งระดับปริญญา สูงสุดคือด็อกเตอร์ หรือ
ปริญญาเอก ทั้งหมดเหล่านี้ เป็นหลักสูตรแห่งธรรมะทั้งสิ้น

ที่นี้ธรรมะพวกนี้ เราเรียนไปเพื่ออะไร เรียนไปเพื่อปรับปรุงตกแต่งกายกับใจของเรา ซึ่ง
โดยธรรมชาติแล้ว ไม่มีสาระแก่นสารหรือประโยชน์อะไร เราเรียนธรรมะมาเพื่อปรับปรุงตกแต่ง
กายกับใจของเราให้มีสภาพดีขึ้น คือ ให้มีวิชาความรู้นั่นเอง ให้มีคุณภาพดีขึ้น อันนี้คือความจำเป็น
ที่จะต้องเรียน “ธรรมะ”

นักเรียนอย่างเข้าใจแต่เพียงว่า พวกเธอมาเรียนธรรมะเฉพาะวันนี้หรือวันที่ผ่านมาแล้ว
เท่านั้น หรือเฉพาะในสถานที่นี้ เราเรียนธรรมะอยู่ทุกกาลเวลาทุกสมัย ทุกลมหายใจ เพราะฉะนั้น
“ธรรมะ” คือ เรื่องส่วนตัวของเราเอง

เราได้เรียนธรรมะ ได้ฟังธรรม มาปรับปรุงสมรรถภาพของเราให้เข้มแข็งด้วย “วิชาความรู้”
และ “สติปัญญา” อันนั้นยังไม่เพียงพอ ที่นี้เรามาฝึกสมาธิภาวนา เพื่อปรับพื้นฐานสมรรถภาพของ

เราให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เพราะฉะนั้น การปฏิบัติสมาธิ ดังที่นักเรียนได้มาฝึกฝนอบรมนี้ มันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ เพราะชีวิตมนุษย์เป็นอยู่ด้วยกำลังสมาธิ คือ “ความมั่นใจ”

ขอตีความหมาย คำว่า “สมาธิ” คือ “ความมั่นใจ” หรือ “ความตั้งใจมั่น” นักเรียนพอที่จะฟังเข้าใจ การศึกษาก็ดี การงานทุกสิ่งทุกอย่างก็ดี ถ้าเราไม่มีความมั่นใจ หรือความตั้งใจมั่น เราจะกลายเป็นคนจับจด ทำอะไรไม่จริงจัง เมื่อเป็นเช่นนั้น เราก็จะประสบความล้มเหลว หรือความหายนะ เช่น อย่างปัจจุบันนี้ ผู้ปกครองส่งเรามาเรียน แต่เราไม่ตั้งใจเรียนจริง เพราะไม่มีสมาธิ เรียนบ้าง เล่นบ้าง เทียบบ้าง หรือมีความประพฤตินิเอนวโน้มไปทางอบายมุข อันเป็นทางแห่งความเสื่อม การศึกษาการเรียนของเราก็ไม่สำเร็จลงได้ เพราะฉะนั้น เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราต้องมีความจริงใจ

ระบบการฝึกอบรมสมาธิตามที่นักเรียนมารับการอบรมอยู่นี้ สมาธิไม่ใช่ของศาสนาใด ไม่มีศาสนาใดผูกขาด สมาธิเป็นของคนมีศาสนา และเป็นทั้งของคนไม่มีศาสนา โดยที่ สุดแม้สัตว์เดรัจฉานก็ต้องอาศัยสมาธิ ถ้าเขาไม่มีสมาธิ เขาก็เอาชีวิตรอดมาได้

คำว่า “สมาธิ” แปลว่า “ความตั้งใจมั่น” หรือ “ความมั่นใจ” ส่วน “สมาธิภาวนา” แปลว่า “อบรมใจให้มีความเข้มแข็ง” ดังนั้น สมาธิ เราสามารถปฏิบัติได้ทุกโอกาส ทุกลมหายใจ เช่น เวลานี้ นักเรียนนั่งฟัง นักเรียนก็กำลัง “ปฏิบัติสมาธิ” ถ้าเอาใจใส่จดจ่อ เวลานั้นนักเรียนเข้าห้องเรียน เรียนหนังสือ ส่งใจและสายตาไปที่ผู้สอน ไม่เอาใจและสายตาไปที่อื่น เราก็ได้ “ปฏิบัติสมาธิ” และได้รับการถ่ายทอด “พลังจิต” และ “วิชาความรู้” จากครูตลอดเวลา เพราะฉะนั้น “การปฏิบัติสมาธิ” จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกคน

แล้ว “สมาธิ” ก็เป็นหลักธรรมกลางๆ ไม่สังกัดในลัทธิและศาสนาใดๆ ไม่มีศาสนาใดผูกขาด เพราะ “สมาธิ” เป็น “หลักการของธรรมชาติ” ที่มีอยู่แล้ว “ธรรมะและคุณธรรม” ทั้งหลายที่มีอยู่ในจักรวาลนี้ ที่เราว่าเป็นคำสอนของศาสนานั้นศาสนานี้ แท้ที่จริงมันไม่ใช่คำสอนของศาสนานั้น แต่มันเป็น “ธรรมชาติ” ที่ผู้สามารถค้นคว้าหรือสามารถสร้าง “สติปัญญา” ของตนให้รู้ถึง “แก่นแห่งความจริงของธรรมชาติ” แต่หากสิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่มียู่แล้ว ถ้าจะเปรียบเทียบง่ายๆ ก็เหมือนๆ กับบ้านเมืองเรานี้แหละ เรามีการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนกระทั่งถึงปริญญาเอก ความรู้ทั้งหลายเหล่านี้เป็นของกลางๆ ใครจะเข้าถึงความรู้เหล่านั้น ก็ขึ้นอยู่กับ “ความสามารถ” และ “สติปัญญา” ของแต่ละบุคคล ใครไม่เก่งก็เรียนจบแค่อนุบาล หรือไม่จบเลย ถ้าใครเก่งก็เรียนจบถึงปริญญาเอก ระดับด็อกเตอร์ มีหลายคนที่ยื่นจบหลายๆ ปริญญา

มีผู้ว่าราชการจังหวัดท่านหนึ่งกับคุณนาย สามิเรียนจบ ๓ ปริญญา ภรรยาเรียนจบ ๓ ปริญญา สองสามีภรรยาบวกกันเข้าได้ ๖ ปริญญา มีลูกอีก ๕ คน ต่างก็เรียนจบปริญญาหมดทุกคนบวกกันเข้าแล้วได้ ๑๑ ปริญญา อันนี้คือความสามารถ ที่สามารถเก็บเอาผลประโยชน์ที่มีอยู่แล้วโดยธรรมชาติ

เปรียบเทียบอีกอย่างหนึ่งได้กับผืนแผ่นดินของเรา ที่มีสิ่งที่เป็นประโยชน์สำหรับมนุษย์ และสัตว์เดรัจฉานเต็มไปหมด สมัยก่อน หินกรวด ลูกกรัง เราเหยียบย่ำมันไปเฉยๆ ไม่มีคุณค่า อย่างด ก็เอามาทำถนนเป็นถนนใช้ให้รถยนต์วิ่ง แต่ภายหลังมีผู้มีสติปัญญาคิดค้นเอาผลประโยชน์จากหิน ลูกกรังและหินกรวด นอกจากจะเอามาปูเป็นถนน ทำเป็นคอนกรีต ยังสามารถเอามาถลุงเป็นแร่เหล็ก แร่อะไรต่างๆ ได้

“ธรรมะ” ที่มีอยู่ในจักรวาลนี้ก็เช่นเดียวกัน “ธรรมะ” เป็น “สัจธรรมของจริง” ที่มีอยู่แล้วแต่ไหนแต่ไรมา ศาสดาแต่ละพระองค์ อย่างดีก็เพียงแต่รู้ “ความจริงของธรรมะ” และศาสดาแต่ละองค์ก็ย่อมมี “ภูมิธรรม” แตกต่างกันไป บางศาสดามี “ภูมิปัญญา” น้อยก็มองเห็น “ความจริงของธรรมะ” ตามระดับ “สติปัญญา” ของตนเอง บางศาสดามีปัญญาละเอียดสุขุม มีความสามารถเฉียบแหลม ก็สามารถรู้ของจริงในจักรวาลนี้เหนือผู้อื่น เช่นเดียวกับดวงไฟที่เราติดไว้ในห้องโถง ถ้าไฟดวงใดมีแรงน้อย เพียงแค่ ๑๐ ถึง ๒๐ แรงเทียน พอเปิดสวิตช์ ก็มองเห็นแสงสว่างได้เล็กน้อย ถ้าไฟดวงไฟมีแรงสูงตั้งแต่ ๑,๐๐๐ แรงเทียนขึ้นไป พอเปิดสวิตช์ ความสว่างจะกระจายทั้งไปหมด ทำให้เราสามารถมองเห็นจุดดำจุดด่างบนผิวพื้นของฝ่าผนังได้ถนัด ข้อเปรียบเทียบนี้ฉันใด ก็เหมือนกับ “ภูมิธรรม” และ “ภูมิความรู้” ของแต่ละศาสนานั้นเอง

ศาสดาจะรู้มากหรือน้อยไม่สำคัญ แต่สำคัญที่ว่าแต่ละศาสดามุ่งสอนคนให้เป็นคนดี เพราะฉะนั้น เรื่องของศาสนาใครจะนับถือศาสนาอะไรได้ทั้งนั้น ขอให้ประพฤติดี

การศึกษาศาสนา การเรียนธรรมะ ถ้าเพียงแต่เรียนตามคำรับคำรา แต่ไม่มีการปฏิบัติ เราก็รู้ความจริงเพียงแต่คำรา เช่นเดียวกับนักวิทยาศาสตร์ของไทย ไปเรียนต่างประเทศกลับมาแล้วทำอะไรไม่เป็น อย่างดีก็มาเขียนตำราขาย แต่สมัยนี้เขาเรียนกันเอาจริงเอาจัง เรียนรู้แล้วก็ทำเป็นด้วย ในสมัยนี้คนไทยคิดอะไรได้หลายสิ่งหลายอย่าง แต่เมื่อเสนอโครงการแล้ว รัฐบาลไม่สนับสนุนคนไทย จึงขายลิขสิทธิ์ให้ต่างประเทศหมด

คนที่มีความสามารถคิดอะไรๆ ได้ เพราะเขามีสมาธิ “สมาธิ” ไม่ได้มีเฉพาะในบ้านเมืองเรา “เรื่องสมาธิเป็นเรื่องสากล” คนที่ปฏิบัติสมาธิยอดเยี่ยมที่สุดที่เราอยู่ในปัจจุบันมีอยู่คนหนึ่ง คนที่สร้างจรวดไปลงดวงจันทร์ก็ยังไม่เก่ง แต่คนที่สามารถคำนวณระยะเวลากับความเร็วของจรวดตัวเล็กกับจรวดตัวแม่ที่โคจรอยู่รอบโลก เพื่อชะลอเวลาให้จรวดตัวเล็กที่ไปลงดวงจันทร์กระโดดมาเกาะตัวแม่แล้วลงมาสู่มนุษย์โลก ถ้าเขาคำนวณผิดแม้เสี้ยววินาที จรวดตัวเล็กจะต้องลอยคว้างค้างอยู่ในอวกาศ “คนนั้นเป็นคนที่ทำสมาธิเก่งที่สุด” เพราะฉะนั้น นักเรียนทั้งหลายอย่าไปคิดว่า “สมาธิ” ไม่จำเป็นสำหรับชีวิตของเรา และ “สมาธิ” เราทำได้ทุกโอกาส นักเรียนเรียนหนังสือมาจนปัจจุบันนี้ ก็ได้ฝึก “สมาธิ” มาแล้ว

วันนี้เป็นวันวิสาขบูชา เป็นวันประสูติ ตรัสรู้ ปรีชาญาณ ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราชาวพุทธให้น้อมนึกถึงพระคุณของพระพุทธองค์ สร้างความรู้สึกรู้สึกขึ้นในจิตของตัวเองให้มีสภาวะ รู้สึกสำนึกผิดชอบชั่วดี ให้จิตมีสติ รู้ ตื่น เบิกบาน ตลอดเวลา ทรงไว้ซึ่งความรู้สึกรู้สึกเช่นนั้น และน้อม นึกเสมอว่า เราจะละชั่ว ประพฤติดี ทำจิตให้บริสุทธิ์สะอาด ความรู้สึกสำนึกผิดชอบชั่วดี สภาวะที่ เรามีความรู้ ตื่น เบิกบาน ในจิตในใจที่ดี หรือเจตนาที่ตั้งใจดเว้นสิ่งชั่ว ประพฤติดี ทำจิตให้บริสุทธิ์ สะอาดที่ดี เป็นกิริยาแห่งความมีคุณธรรม คือ ทำจิตของเราให้เป็นพระเจ้า

คนนับถือศาสนาพุทธ พระเจ้าของเขาก็คือ “พระพุทธเจ้า” คนนับถือศาสนาคริสต์ เมื่อจิตมี ความรู้ ตื่นเบิกบาน หรือรู้สึกชอบชั่วดี เขาก็มีพระเจ้าของเขาอยู่ในใจ เมื่อพระพุทธเจ้า หรือพระเจ้า อยู่ในใจของใครต่อใคร ใครจะไปในสถานที่แห่งใดก็ไปกับพระเจ้า ยืนก็ยืนกับพระเจ้า เดินก็อยู่กับ พระเจ้า นั่ง รับประทานอาหาร ค้ม ทำ พูด คิด ไม่ว่าจะทำอะไร ก็อยู่กับพระเจ้า

คำว่า “พระเจ้า” ก็คือ “ผู้รู้-ผู้ตื่น-ผู้เบิกบาน” นั่นเอง ถ้าเราเข้าถึง “สัจธรรม” กันจริงๆ ศึกษาธรรมะตามสภาพแห่งความเป็นจริง ไม่เฉพาะแต่ศึกษาเล่าเรียนตามตำรับตำรา เอาของจริงมา พิสูจน์กันเลยทีเดียว เราจะเข้าถึง “สัจธรรม-ความจริง-ของจริง” สม่าเสมอกันหมด ไม่มีอคติ ลำเอียง

สมมุติว่านักเรียนมาทำ “สมาธิภาวนา” ในปัจจุบันนี้ ถ้าชาวพุทธภาวนา “พุทโธ” ชาวคริสต์ ภาวนา “เยซู” ตั้งใจเอาจริงเอาจัง เมื่อ “สมาธิ” เกิด จิตจะ “สงบ-นิ่ง-สว่าง-รู้-ตื่น-เบิกบาน” เหมือนกัน

ธรรมะเป็นของกลาง ธรรมะคือกายกับใจ เรามาศึกษาเล่าเรียน ปฏิบัติ เพื่อหาเครื่องมือปรับปรุงกายใจของเราให้มีสมรรถภาพดียิ่งขึ้น อันนี้ คือจุดประสงค์ของการปฏิบัติธรรม

การปฏิบัติธรรมแบบนี้ ปฏิบัติได้ในทุกลัทธิ ทุกศาสนา ถ้าลูกหลานคนใดนับถือศาสนา คริสต์ในที่นี้ หลวงตาจะเล่าให้ฟังถึงคนเผยแผ่ศาสนาคริสต์คนหนึ่ง เขาเคยไปคุยกับหลวงตาที่วัด หลวงตาบอกเขาว่า คุณเป็นคนเผยแผ่ศาสนา คุณควรฝึกสมาธิด้วย เขาบอกว่า ศาสนาคริสต์ไม่นิยม ทำสมาธิ หลวงตาบอกว่า คุณเรียนศาสนาคริสต์ไม่เก่ง เพราะทุกลัทธิศาสนานิยมทำสมาธิกันทั้งนั้น สมาธิไม่สังกัดในลัทธิและศาสนาใดๆ เป็นหลักธรรมสาธารณะทั่วไปทุกคนปฏิบัติได้ แล้ว ไม่ขัดกับพระประสงค์ของพระเจ้าองค์ใด ถ้าเข้าถึง “สัจธรรม” แล้ว จะบรรลุถึงจุดประสงค์ของ พระเจ้าทุกพระองค์บรรดาที่มีในจักรวาลนี้

ธรรมะคำสอนเป็นธรรมชาติ ศาสนาที่แตกต่างกันอยู่ที่กฎระเบียบของศาสนานั้นๆ ใครก็ตามที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของศาสนานั้นๆ ย่อมบรรลุผลตามเป้าหมายของศาสนานั้นๆ ทุกประการ

ในท้ายที่สุดนี้ ขอบารมีแห่งคุณงานความดีของนักเรียนและครูบาอาจารย์ ผู้หวังดีต่อ
นักเรียนของตน จงดลบันดาลให้ทุกคนมีความสุขด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสาร
สมบัติ แม้จะปรารถนาลาภ ยศ สรรเสริญ สุข และอำนาจ จงสำเร็จตามความปรารถนาในที่ทุก
สถาน ตลอดกาลทุกเมื่อ เทอญ

๑ แสดงธรรม ณ วัดวะภูแก้ว เทศน์อบรมนักเรียน

ขอท่านผู้อ่านบทความธรรมะนี้ จงเข้าถึงพระพุทธธรรมเพื่อประสบสันติสุขทุกท่านเทอญ

พิมพ์ครั้งล่าสุดเมื่อ วันเสาร์ที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ๒๐:๐๕:๓๐ น.

ปรับปรุงสำนวนและพิสูจน์อักษร โดย อ. นิธิ ศิริพัฒน์

